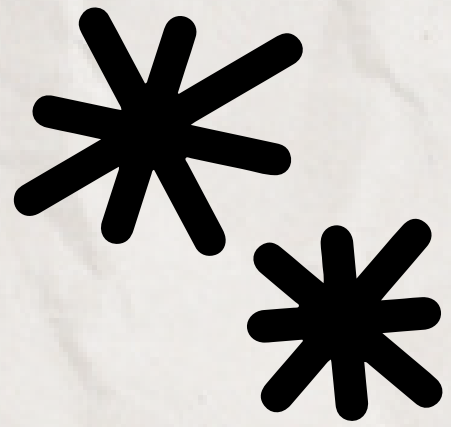
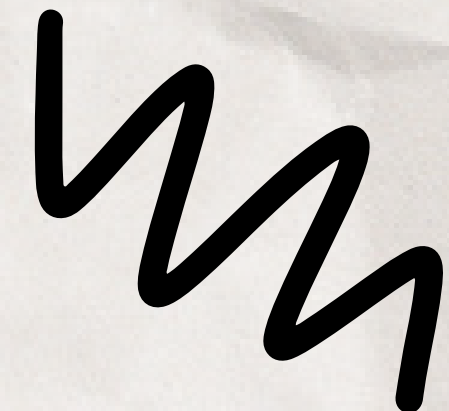

ACCESSIBILITAT COGNITIVA I SAAC

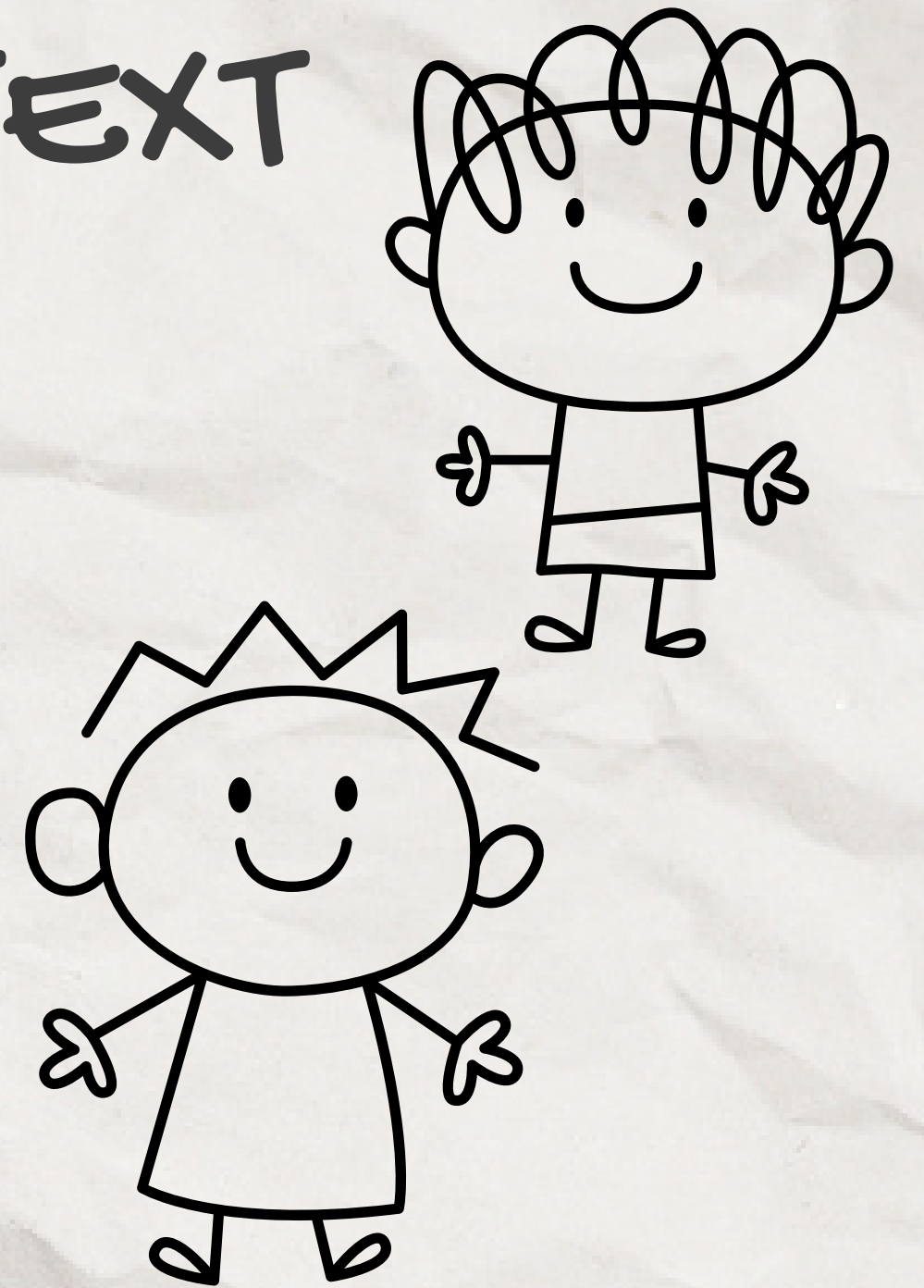
CPEE SANTO ÀNGEL DE LA
GUARDA

PROGRAMA TOTEDU

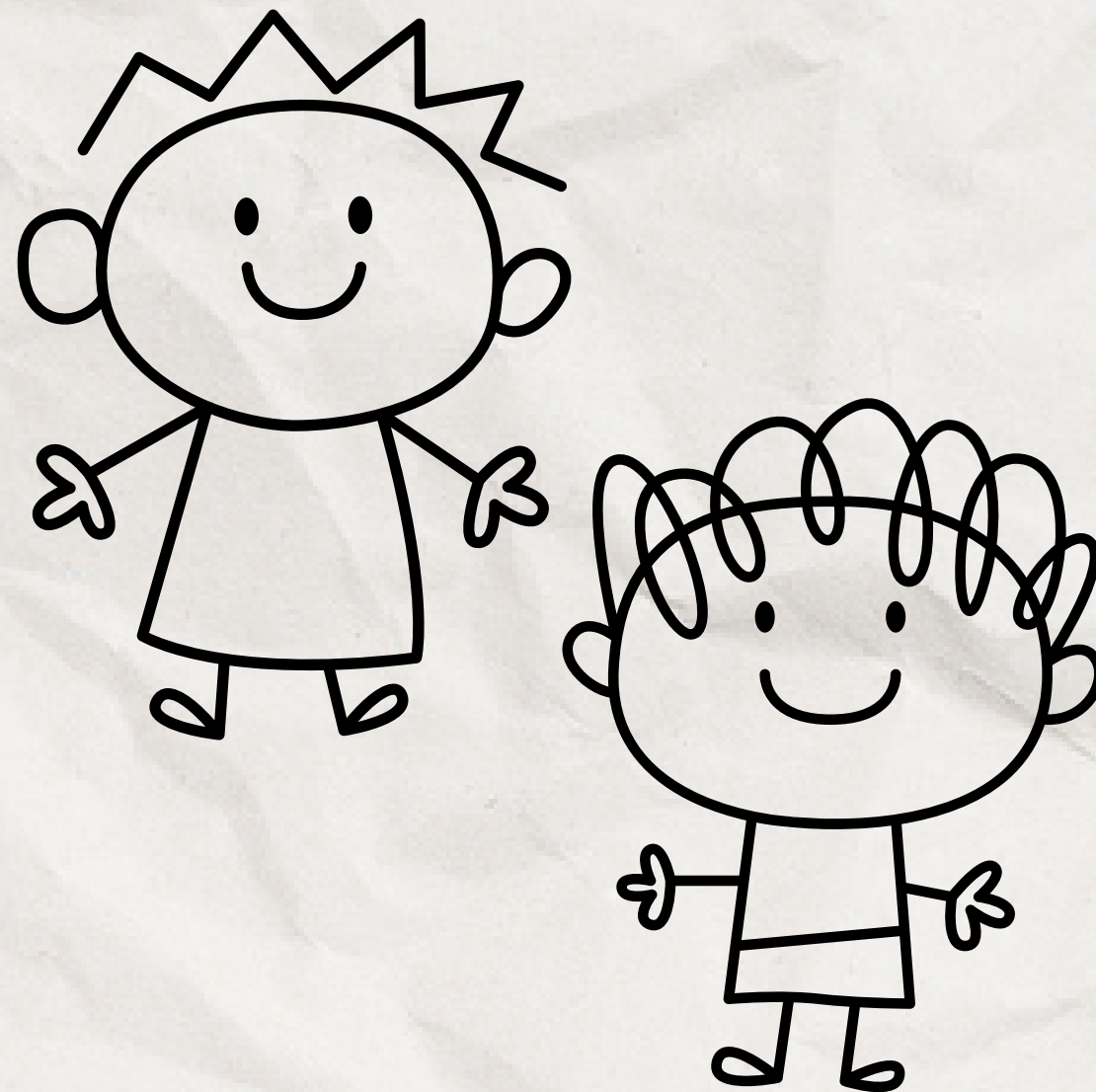
1. NIVELL EDUCATIU I CONTEXT

L'experiència està realitzada en un Centre Públic d'Educació Especial amb alumnat de diferents etapes i nivells evolutius, caracteritzat per **perfils diversos de comunicació**, necessitats intensives de suport, dificultats en la comprensió del llenguatge i, en la majoria de casos, absència d'una parla funcional.

Qualsevol centre que tinga
alumnat amb NEE d'intensitat
mitjana i alta de suport, que
estiga escolaritzat en **Aula
Ordinària o Aula UECO.**

A QUI VA DIRIGIT?

2. JUSTIFICACIÓ I PUNT DE PARTIDA

Una part significativa del nostre alumnat no disposa de llenguatge oral o presenta greus dificultats per utilitzar-lo de manera funcional, la qual cosa limitava la seua capacitat d'expressar necessitats, **participar en activitats quotidianes i anticipar els esdeveniments de la jornada.**

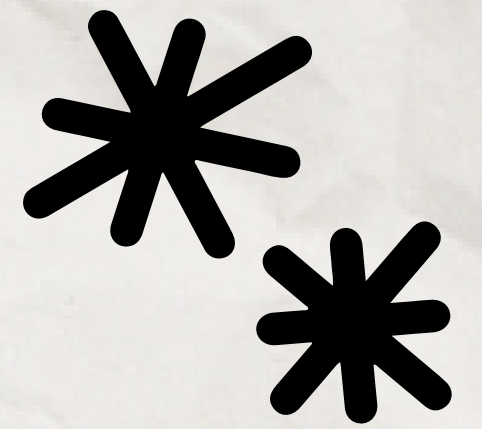
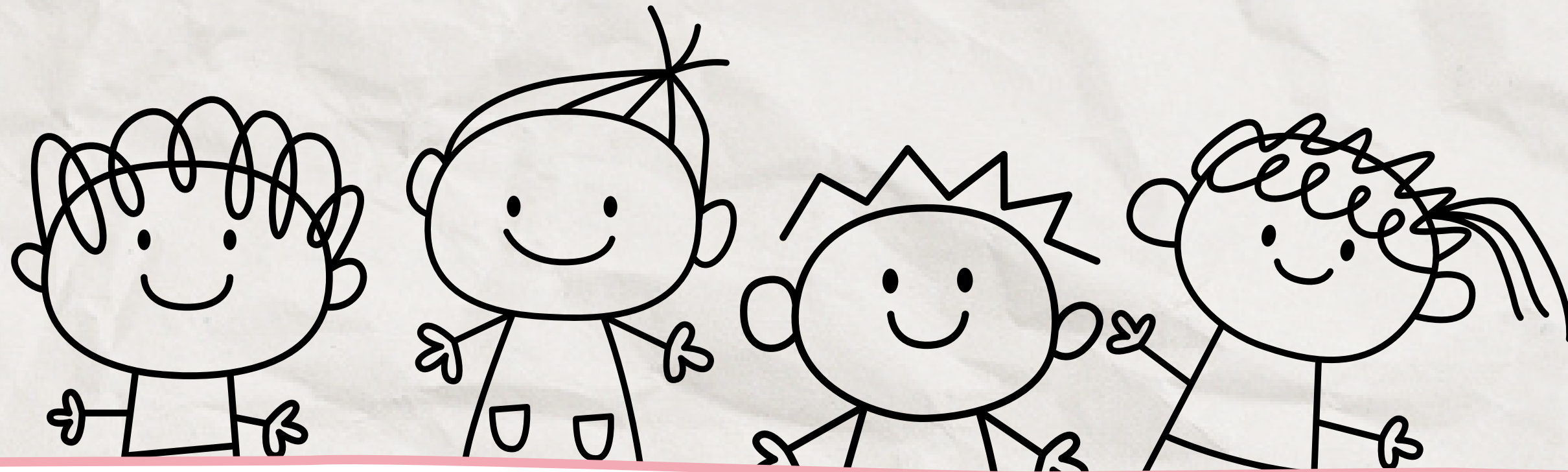
Aquesta situació afavoria l'aparició de conductes disruptives relacionades amb la **frustració, la manca d'entesa i l'ansietat.**

Amb la finalitat de garantir el **dret a la comunicació**, millorar el **benestar emocional** i afavorir la **participació activa i significativa** en tots els contextos del centre, es va implementar un model d'accessibilitat cognitiva global i ús sistemàtic de SAAC, adaptat individualment a cada alumne i present en tots els espais i rutines del centre.

EN QUÉ CONSISTEIX L'EXPERIÈNCIA?

Es tracta de la **implantació** progressiva i coordinada d'elements d'**accessibilitat cognitiva** i Sistemes Augmentatius i Alternatius de Comunicació (**SAAC**) en tots els espais, moments i activitats de la **jornada escolar**.

LLENGUATGE NATURAL ASISTIT (LNA)

Es una estratègia d'intervenció en comunicació augmentativa o alternativa (CAA). Es pot utilitzar en baixa o alta tecnologia. Segueix l'adquisició natural del llenguatge oral, però a través del modelatge amb els taulers de comunicació. És a dir, el dispositiu ha de mostrar el que es diu alhora mentre es parla.

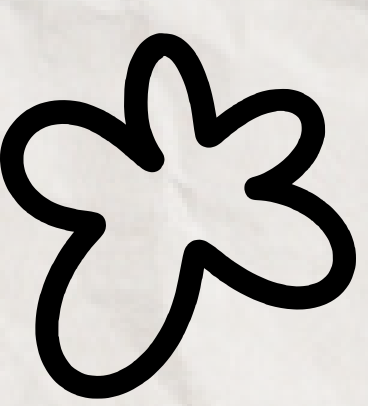

3. OBJECTIUS

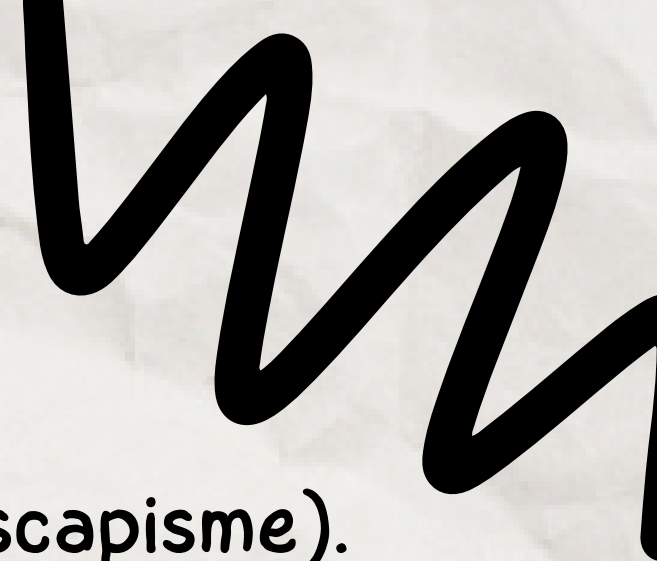

L'OBJECTIU CENTRAL ÉS QUE LA COMUNICACIÓ NO SIGA UN MOMENT PUNTUAL, SINÓ UNA POSSIBILITAT REAL EN QUALSEVOL SITUACIÓ I ESPAI.

- Garantir el **dret** universal a la **comunicació** funcional.
- **Reduir** la **frustració** i les **conductes disruptives** derivades de la falta d'entesa.
- Promoure l'autonomia en la **participació de rutines** i seqüències d'activitats.
- Millorar la **comprensió** de l'entorn i dels **esdeveniments** de la jornada escolar.
- Afavorir la **interacció** entre iguals i amb l'equip educatiu.
- Incrementar el **benestar emocional** de l'alumnat.

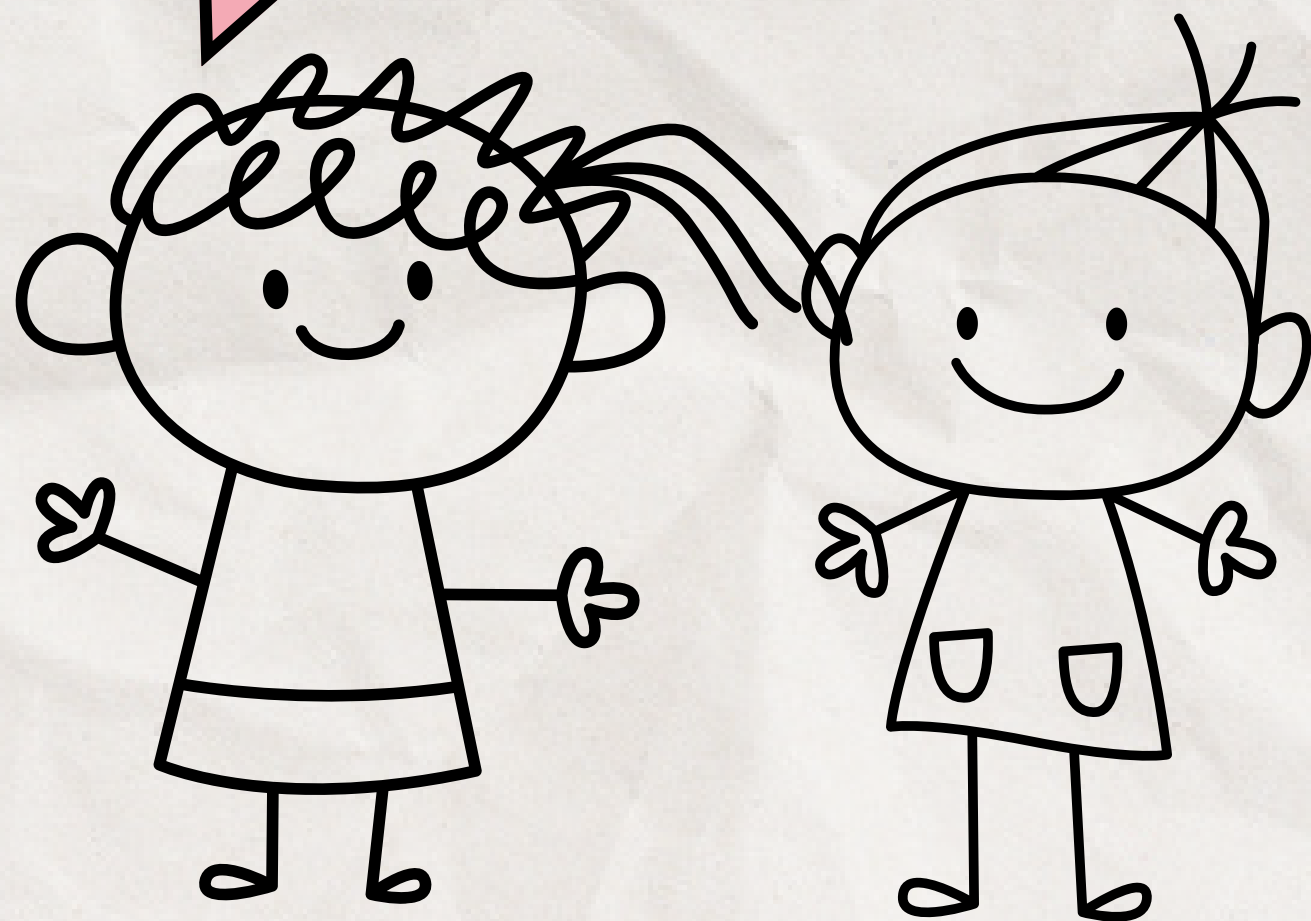

4. RESULTATS I IMPACTE OBSERVAT

- **Disminució notable de conductes disruptives** (plors, agressions, autolesions i escapisme).
- **Descens** significatiu del nivell d'**ansietat i frustració** en l'alumnat.
- **Increment** en la capacitat d'**expressar necessitats** bàsiques i emocions.
- **Millora** en la comprensió i **seguiment de rutines**, cosa que ha **reduït el caos i la desorientació** en transicions.
- **Aparició** de formes emergents de **comunicació** en alumnat que no havia utilitzat fins ara cap sistema comunicatiu.
- **Augment** de la **participació activa** en activitats i contextos nous (pati, excursions, menjador, sessions d'especialistes...).

Després de la implantació sistematitzada dels SAAC i l'accessibilitat cognitiva, s'ha **OBSERVAT** que l'alumnat entén millor el que passa i el que vindrà, i pot expressar el que necessita. Açò **repercuteix en més calma, més benestar i més aprenentatge real.**

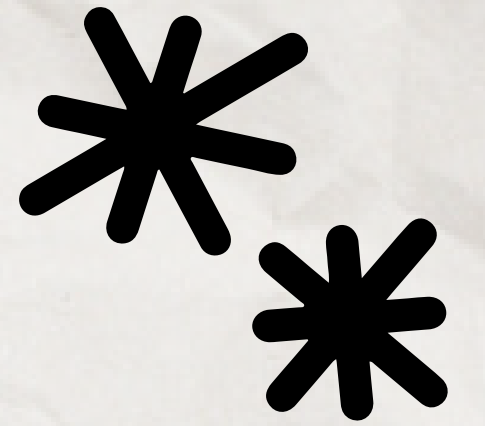
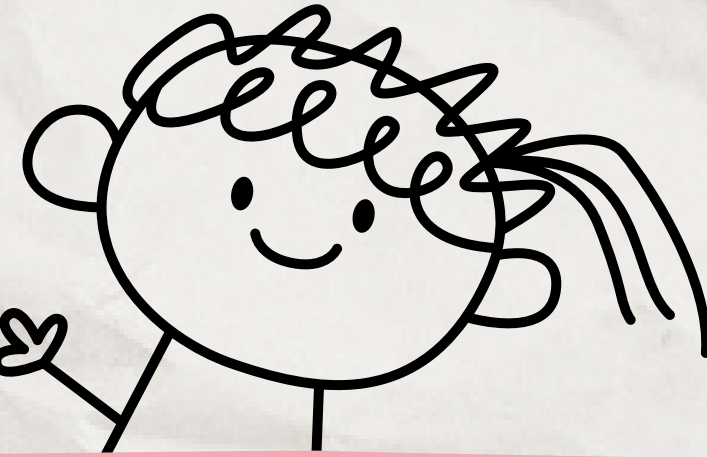
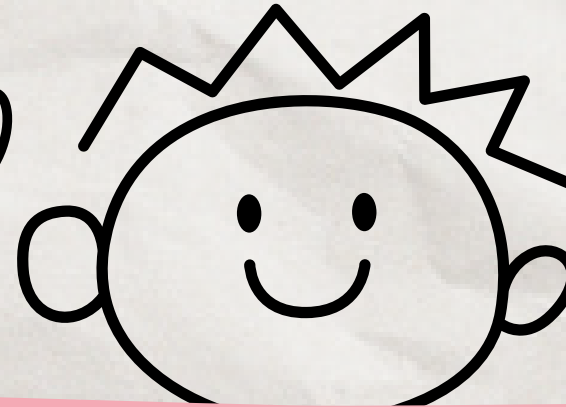
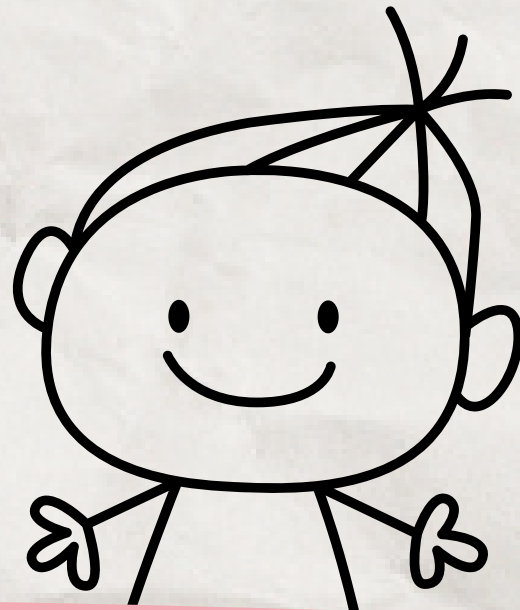
5. TRANSFERIBILITAT A ALTRES CENTRES

AQUESTA EXPERIÈNCIA ÉS TRANSFERIBLE A:

- Centres ordinaris amb alumnat amb TEA, TEL o amb diferents dificultats en la comunicació i/o llenguatge.
- Aules UECO
- Aules d'Educació Infantil que volen incorporar materials d'accessibilitat comunicativa i cognitiva per al seu ANESE.

EL MODEL ÉS GRADUABLE, FLEXIBLE I ADAPTABLE, JA QUE ES BASA EN PRINCIPIS UNIVERSALS D'ACCESSIBILITAT I DRET A LA COMUNICACIÓ.

ACCIONS DESENVOLUPADES

1. Senyalització amb pictogrames, seqüències visuals i estructuracions en lavabos, aules, menjador, pati i espais especialitzats (MESURES NIVELL I i II)

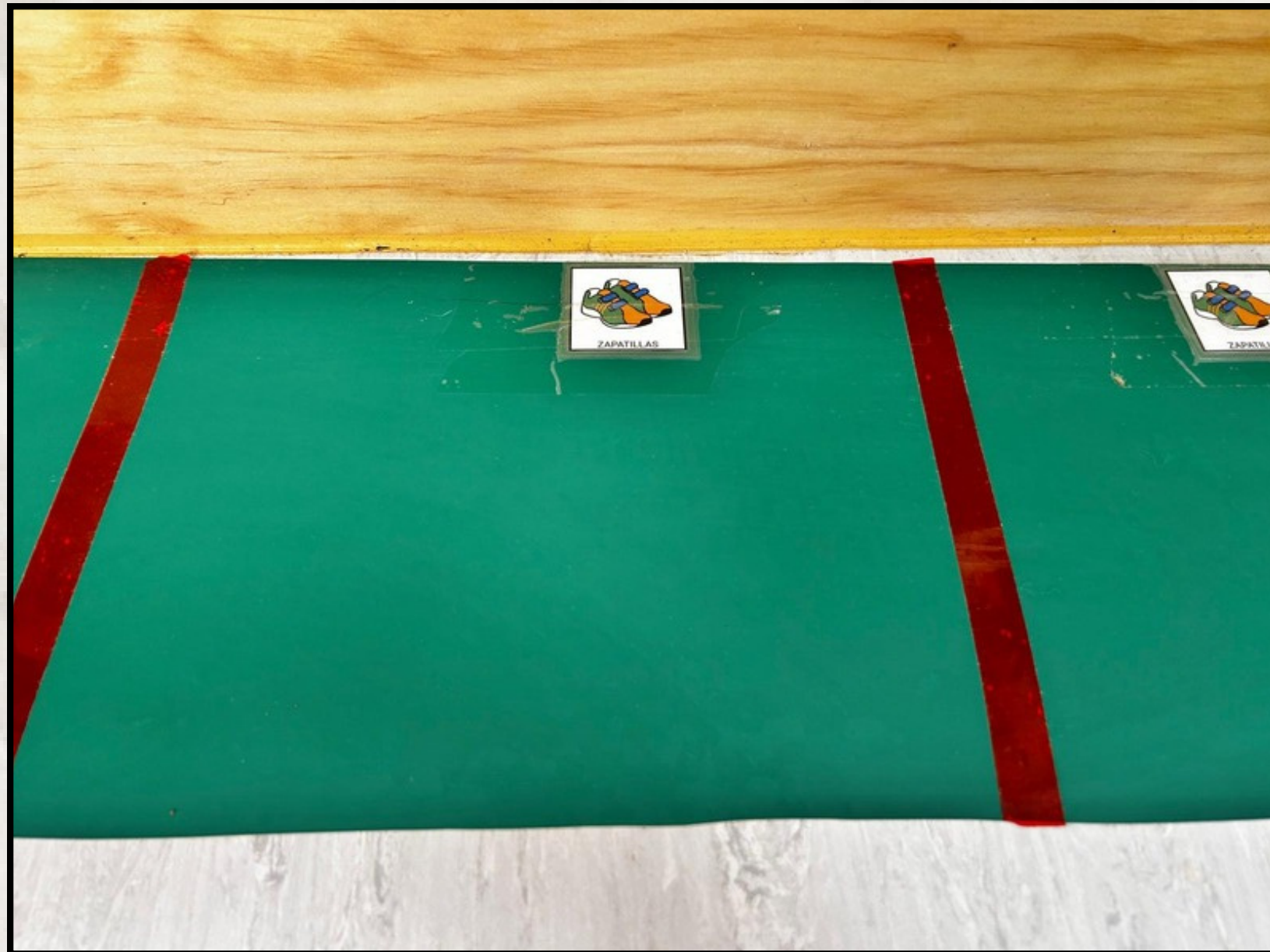

2. Anticipadors i senyalitzadors d'espais per als desplaçaments

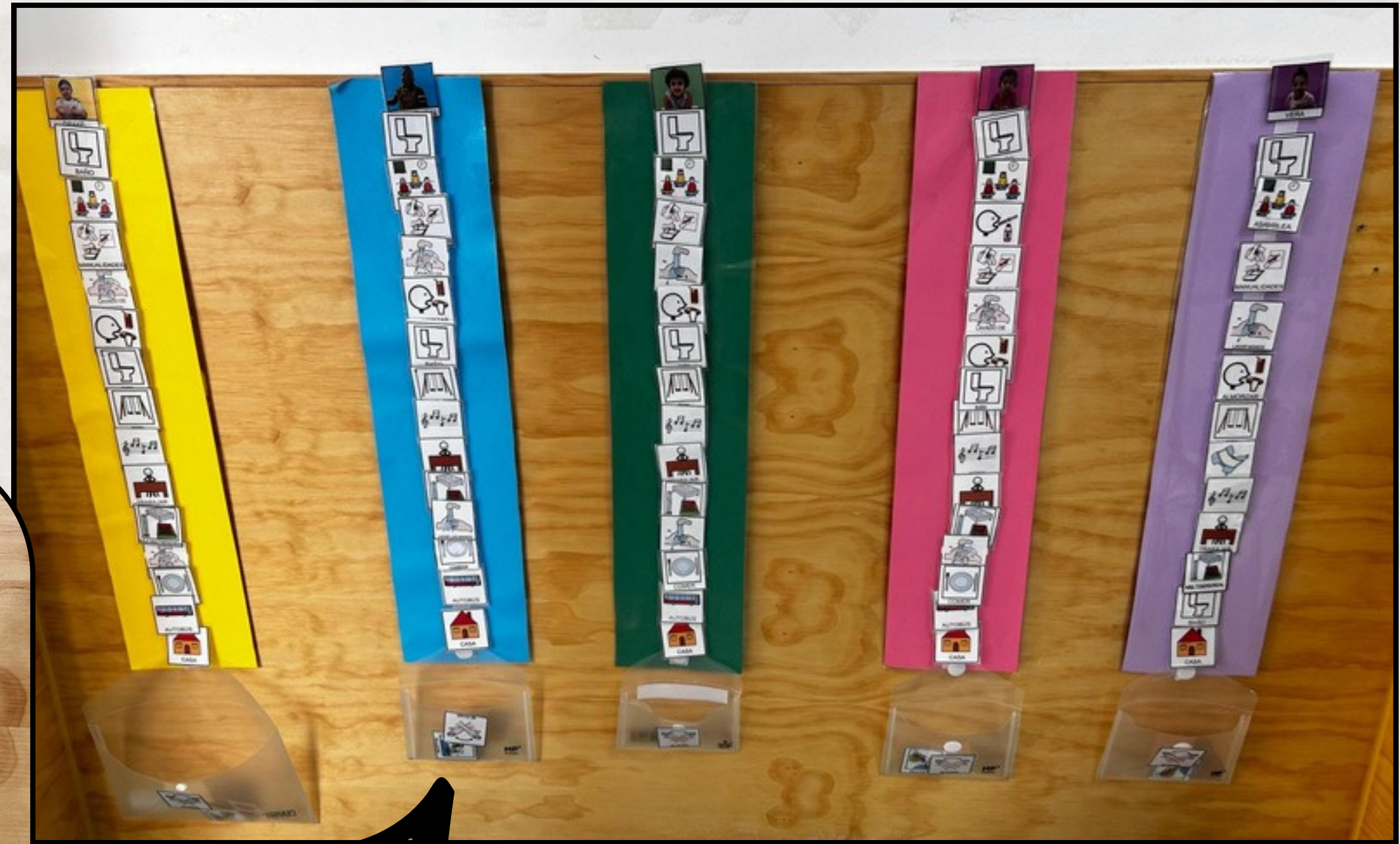
Podem adaptar-ho al nivell d'abstracció del nostre alumnat o a les seues necessitats. Des d'un nivell més baix d'abstracció amb objecte real o foto real del lloc o l'activitat que allí es desenvolupa, o directament amb picto.

Senyalitzar amb suport visual cada racó i objecte per a la funció a la que es destina, ajuda a reconeixer l'entorn i la comprensió de funcions.

3. Ús d'agendes visuals dins de les aules (MESURES NIVELL II i III)

I panells de comunicació en diverses parts de l'aula i el centre, per a fomentar la **capacitat de decisió** en allò que desitgen fer o necessiten sense esperar a que l'adult iniciï la comunicació.

4. Utilització **combinada** de comunicació de **baixa tecnologia** (pictogrames, clauers de comunicació, tires de seqüenciació) i **alta tecnologia** (comunicadors dinàmics en tauletes o dispositius adaptats).

Tablet digital amb el software **Asterics**
Grid sempre com a suport a la tasca

Portem la tablet de l'aula o de la mestra amb **funda protectora** i penjada al coll.

Clauers i taulers impresos i plastificats per a portar sempre damunt amb les necessitat bàsiques i **preferències més comunes** si no disposem de la tablet.

4. Utilització **combinada** de comunicació de **baixa tecnologia** (pictogrames, clauers de comunicació, tires de seqüenciació) i **alta tecnologia** (comunicadors dinàmics en tauletes o dispositius adaptats).

Ús de la tablet durant les eixides al
entornadnos socio-comunitari, en aquest
cas la cafeteria,,

Suport comunicatiu de la
tablet durant sessions de
taula de llum

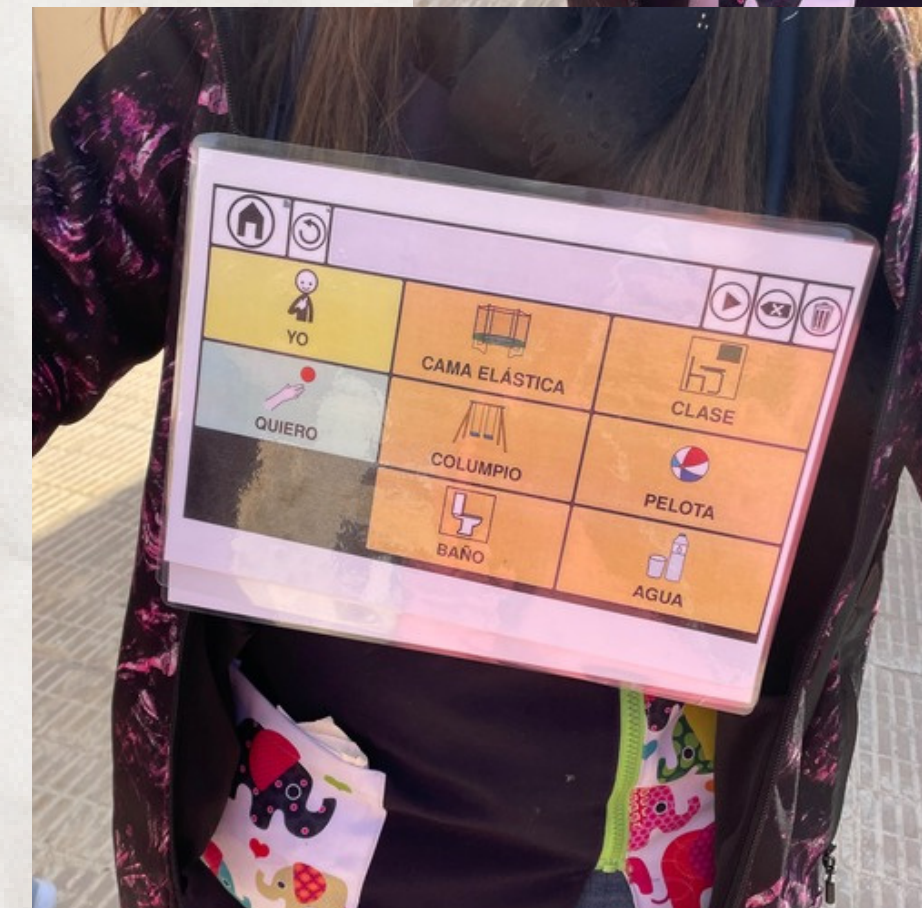
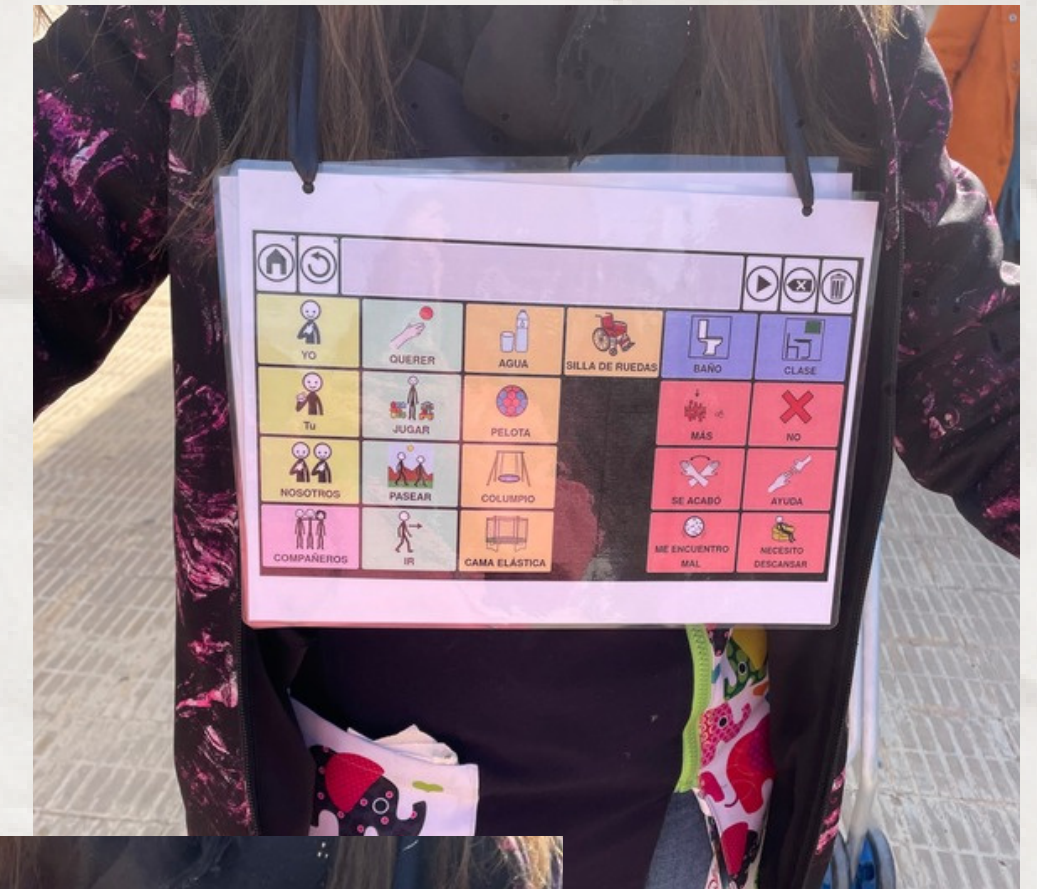
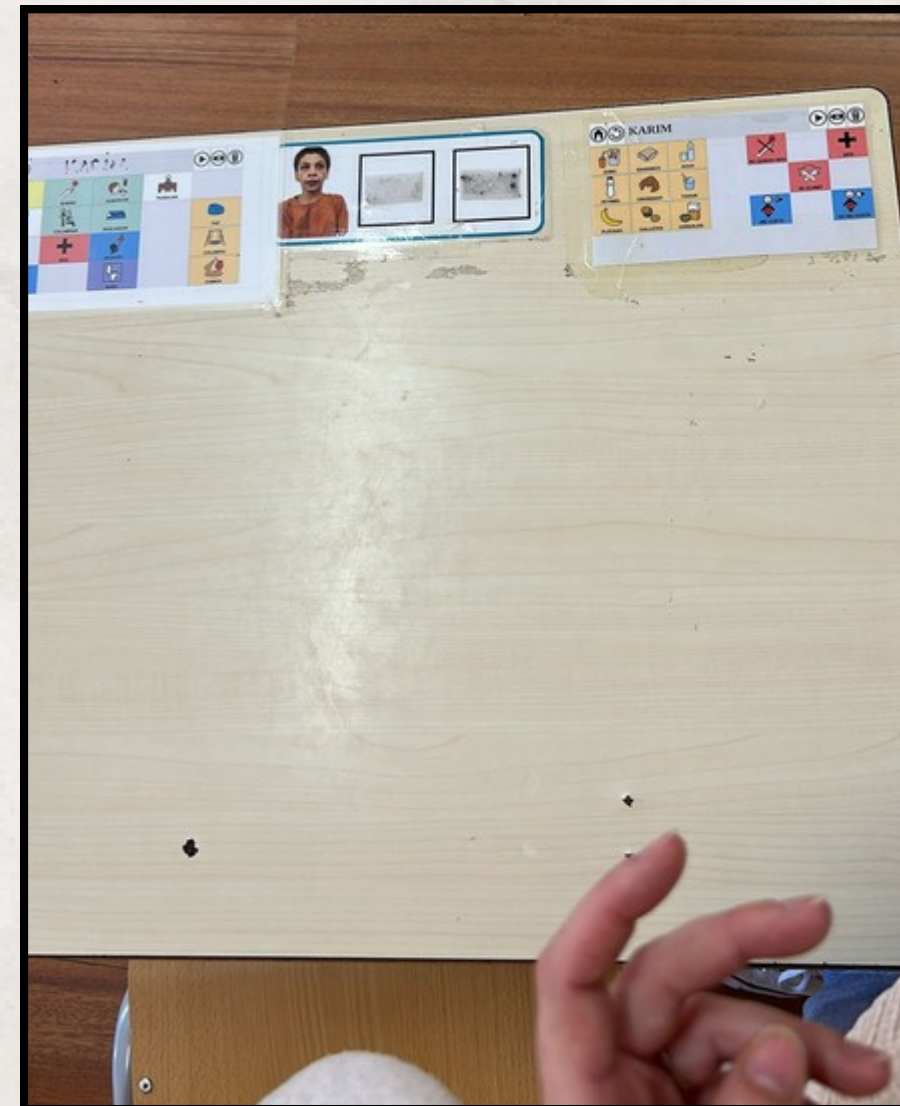
Suport comunicatiu de la tablet
durant taller de plàstica i expressió
artística

Tauler de baixa tecnologia per al **PATI**, que porten les docents que vigilen, **penjat** al coll.

Clauer portàtil amb pictos de necessitats bàsiques i objectes/espais d'ús freqüent.

Panell molt bàsic i poc robust, de baixa tecnologia, de manera **permanent**, a la taula, per a potenciar la intenció comunicativa

Te doble cara.
Una més **robusta** i una més **bàsica**

5. Adaptació individualitzada del format de les activitats plantejades a l'aula , amb una estructuració clara i suport visual amb pictogrames. (MESURES NIVELL III)

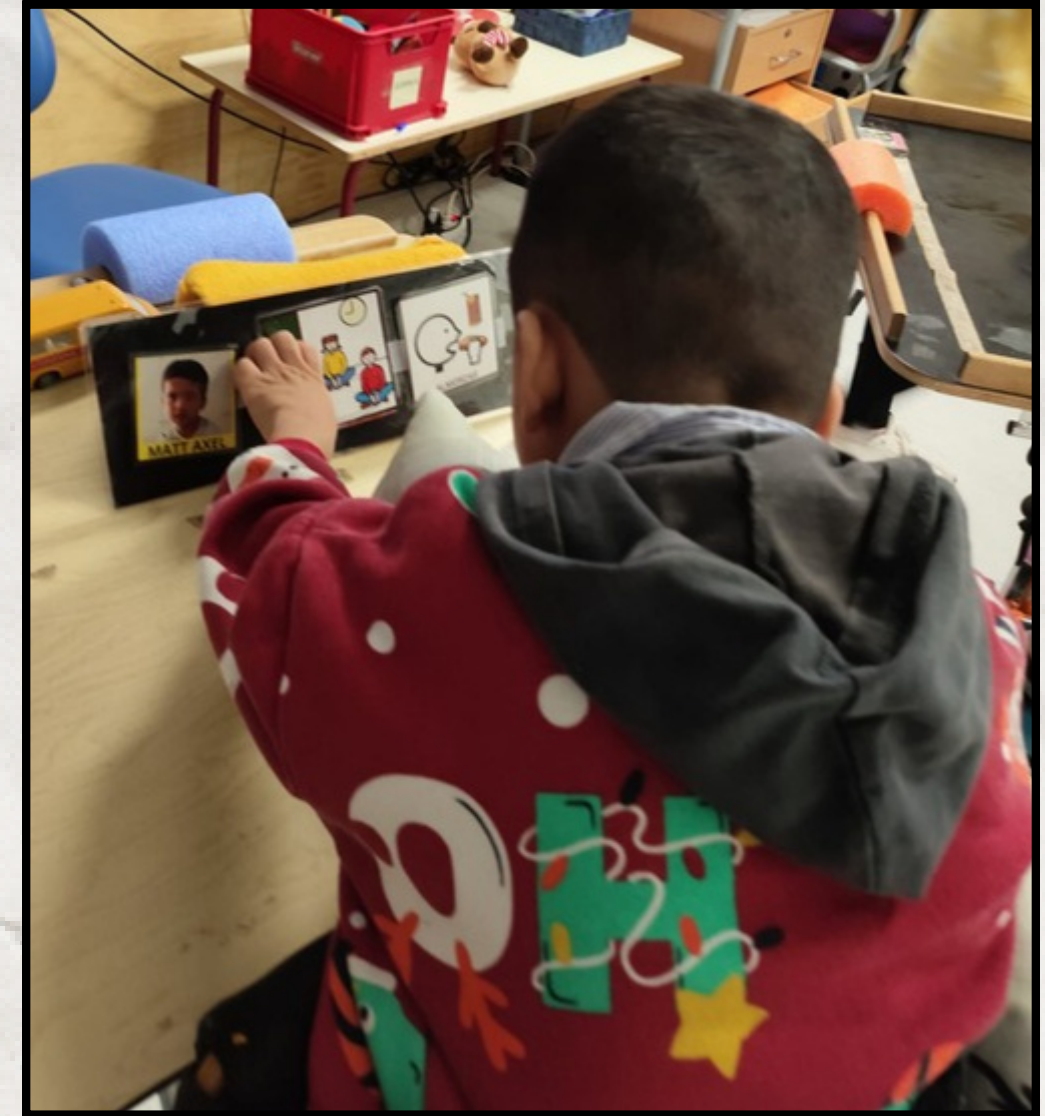
6. Adaptació individual del format dels comunicadors segons capacitats motores i cognitives de l'alumnat.

Amb **pulsador** en gravació de **veu** per a xiquets amb **mobilitat reduïda** o **psicomotricitat fina** escasa

Amb **tira física de pictos** per a l'alumnat amb **baix perfil** de funcionament amb dificultats **motrius**.

7. Integració dels SAAC en totes les activitats: treball en taula, joc lliure, activitats complementàries, sessions d'especialistes, menjador, pati i eixides fora del centre.

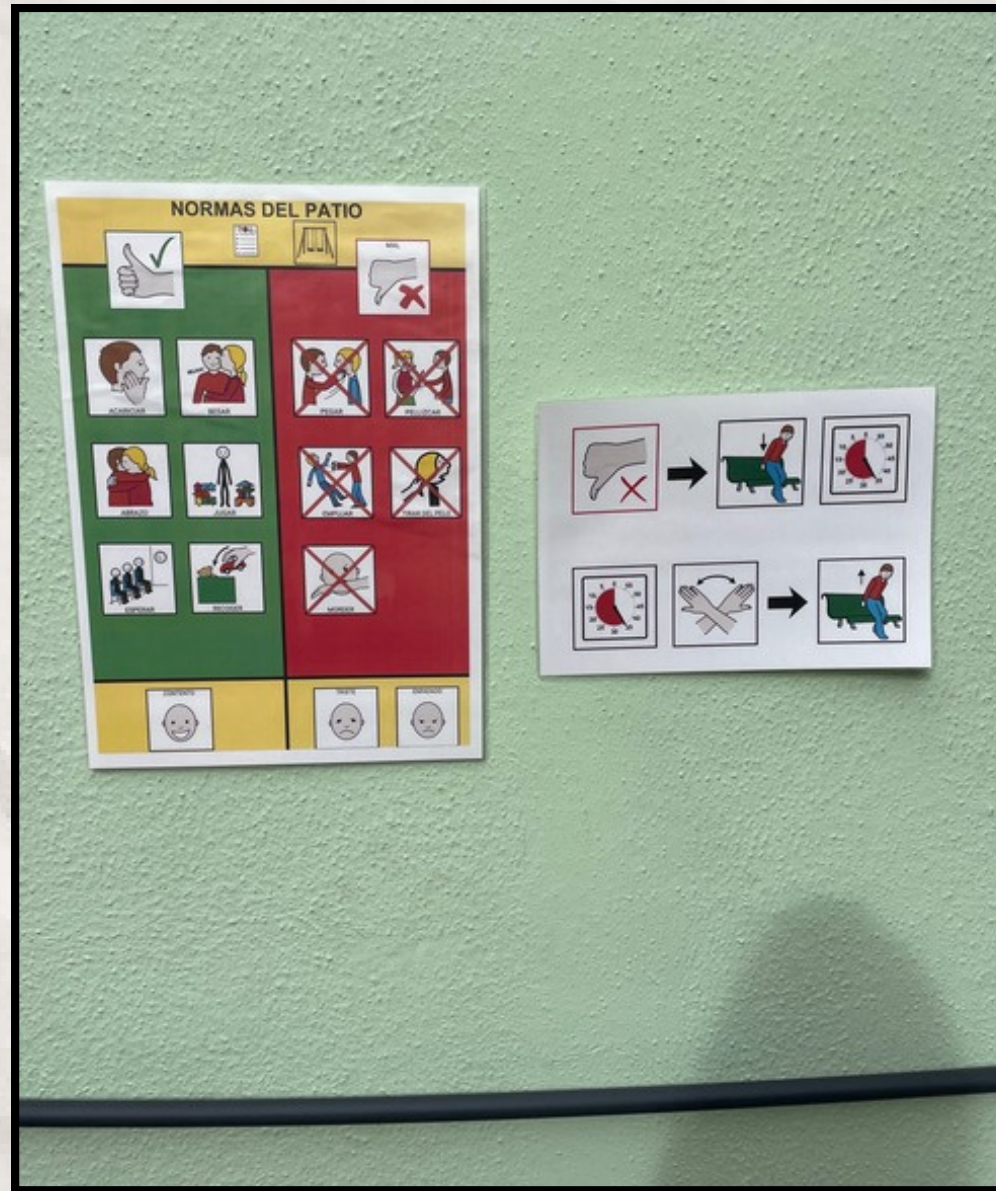

Demanem a Conselleria els productes de **suport comunicatiu** per a l'alumnat però també instem a la **família** a comprar (dins de les seues possibilitats) una tablet econòmica per a ús **excluiu del comunicador**, que la porten a escola dins la motxilla tots els dies ja que l'entendem com una ferramenta **indispensable** en el seu desenvolupament comunicatiu.

8. Taulers d'anticipació i històries socials, per a la comprensió d'esdeveniments, normes de comportament, etc. amb suport visual de pictos i temporitzador.

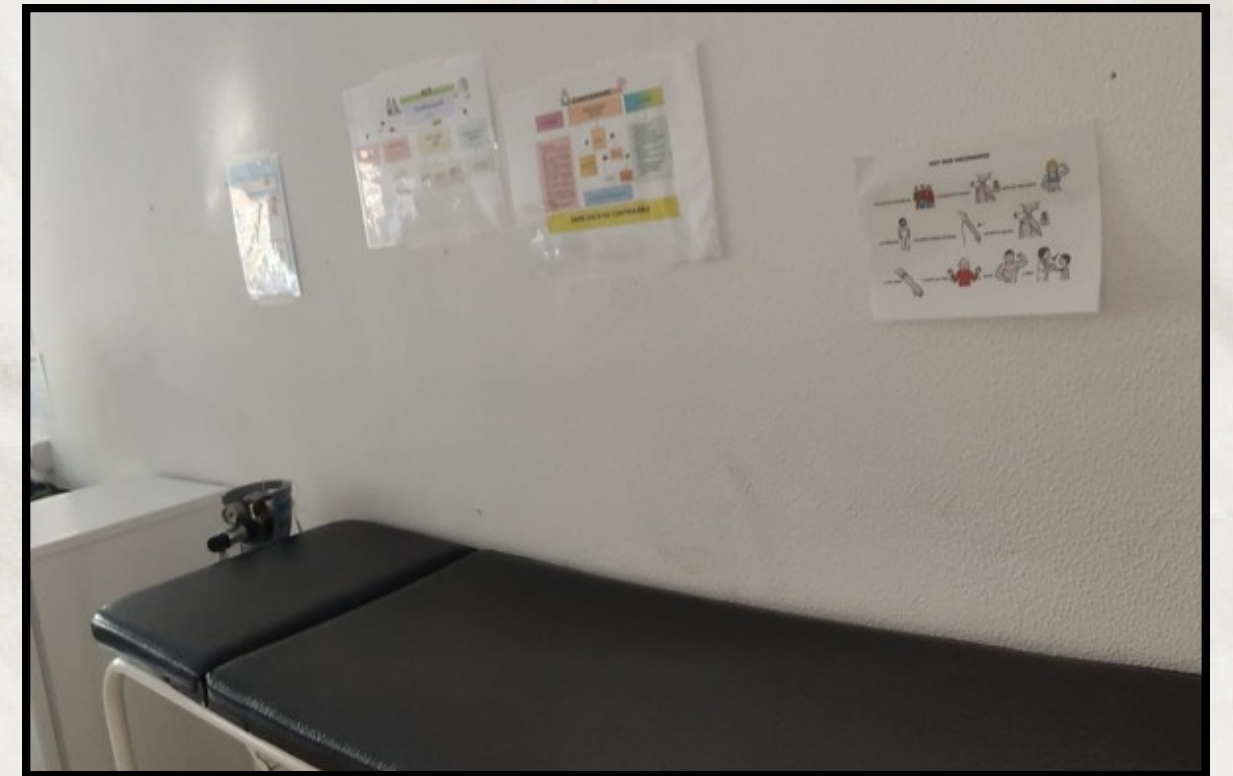

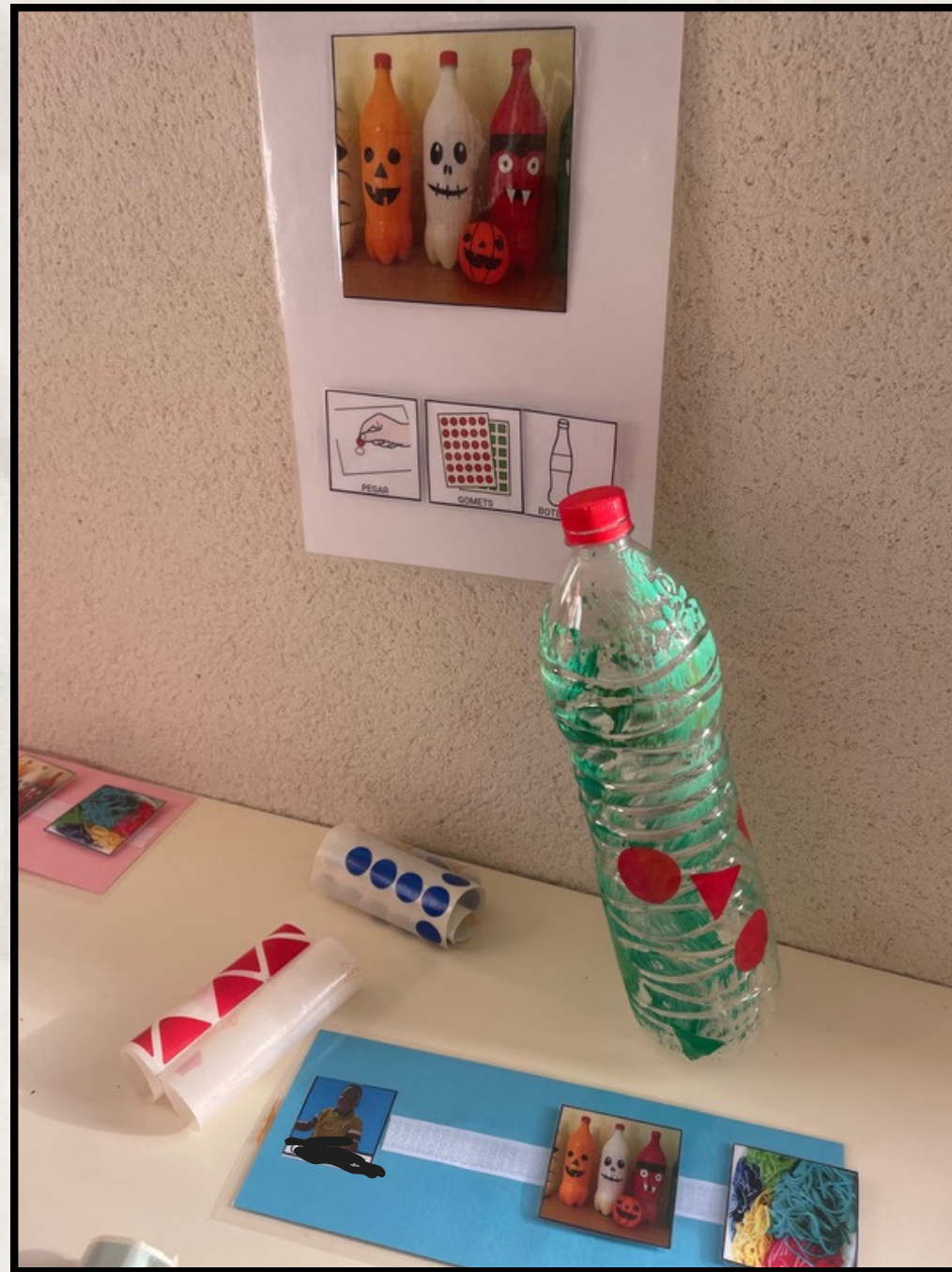
Trobem histories socials per a millorar la comprensió de les normes de comportament i el funcionament d'algunes activitats, als **ESPais COMUNS del CENTRE**, en aquest cas a les diferents zones de pati (MESURES NIVELL I)

O de manera individual dins de l'espai del menjador. L'educadora/mestra s'encarrega que les monitores ho porten a terme.

Tambe en el servei d'infermeria, trobem **histories socials**, **panells explicatius amb suport visual** sobre actuacions concretes i comuns, i fins i tot, un **clauer amb pictos específics** que porta sempre al damunt l'infermera escolar.

9. Seqüenciació d'activitats amb suport visual, per a facilitar l'autonomia en la realització de tasques i activitats.

TAULA D'INDICADORS OBSERVABLES PER A L'AVALUACIÓ

ÀMBIT	INDICADOR OBSERVABLE	CONDUCTA PRODUÏDA	EVIDÈNCIA O REGISTRE
Comunicació funcional	L'alumnat utilitza pictogrames o comunicador per a expressar necessitats bàsiques (menjar, beure, descans, WC).	S'observa iniciativa comunicativa o resposta quan se li ofereix el suport.	Fotos dels taulers, vídeos curts, registres d'interaccions.
			Graella de seguiment de rutines, numero i tipus de seqüències visibles en espais del centre.
Anticipació i comprensió	Segueix seqüències visuals de rutines (entrar, treballar, jugar, acabar, eixir).	Disminució de la necessitat d'ajuda verbal de l'adult.	Registres de conductes, comparativa abans/després.
Benestar emocional	Disminució de plors, fugues, bloquejos o episodis d'ansietat.	Millor regulació en transicions i canvis.	

TAULA D'INDICADORS OBSERVABLES PER A L'AVALUACIÓ

ÀMBIT	INDICADOR OBSERVABLE	COM S'OBSERVA	EVIDÈNCIA O REGISTRE
Participació	Participa en activitats comunes (pati, assemblea, música, E.F.) amb suport comunicatiu.	Es manté en l'activitat més temps i amb major implicació.	Llistat d'assistència a activitats, anotacions d'observació.
Autonomia	Fa demandes sense necessitat d'interpretació contínua per part de l'adult.	Major iniciativa espontània.	Registres de rutines que demanda, vídeos curts, tipus de suports que necessita.
Interacció Social	Interacciona amb iguals o adults fent servir SAAC.	S'aconsegueixen interaccions breus però funcionals (mirada, entrega de pictograma, ús de tauleta).	Notes d'observació, fotos de situacions naturals de joc.